

Aktuální stav rozšiřování Evropské unie

Jakub Vlasák,

Juniorní Analytik think-tanku Evropské hodnoty se zaměřením na evropskou politiku sousedství a rozšiřování EU

Think-tank Evropské hodnoty je nevládní instituce, která prosazuje zvyšování politické kultury v České republice i na evropské úrovni.

Shrnutí

- Počet členů Evropské unie vrostl v roce 2013 na 28 přistoupením Chorvatska. V současnosti probíhají přístupová jednání s Černou Horou, Srbskem, Tureckem a Islandem. Kandidátský status má Bývalá jugoslávská republika Makedonie. Bosna a Hercegovina, Kosovo a Albánie mají status potenciálních kandidátů.
- Od roku 2004 se přístupový proces výrazně proměnil. Počet kapitol evropského práva, které přistupující státy musí převzít do národních právních řádů a implementovat narostl z 31 na 35. Kondicionalita EU pro vstup nových členských států se výrazně proměnila před přístupovým procesem Chorvatska do EU. Přejímání *acquis* i jeho implementace je důsledněji kontrolována skrze systém otvíracích a uzavíracích měřitelných cílů, tzv. benchmarků.
- Všechny frakce v Evropském parlamentu se v zásadě shodují na pokračování rozšiřování EU i když jejich motivy se liší. Sporná zůstává otázka Turecka.

Úvod

Příprava na vstup do Evropské unie (EU) je relativně složitá procedura trvající řádově roky. Státu usilujícímu o členství v EU může být nejprve nabídnuta vyhlídka na členství, což v praxi znamená slib udělení kandidátského statusu ve chvíli, kdy bude země připravená na vstup. Když je zájemce o členství připraven ke vstupu do EU, dochází k udělení kandidátského statutu. Poté kandidátská země zahajuje formální přístupová vyjednávání, která vedou ke splnění přístupových kritérií.

Žádost o vstup do EU může podat kterákoli země, která splňuje podmínky členství. Tato tzv. „kodaňská kritéria“ zahrnují tržní ekonomiku, stabilní demokratický systém, právní stát, dodržování lidských práv, respekt a ochranu menšin a přijetí veškerých právních předpisů EU, včetně výhledového přijetí eura.[1] Právním základem těchto podmínek je článek 49 Smlouvy o EU, který umožňuje podání žádosti o členství každému evropskému státu, který respektuje hodnoty EU (definovány článkem 2 Smlouvy o EU) a zaváže se k jejich podpoře.[2]

Od roku 2004, kdy společně s dalšími devíti státy vstoupila Česká republika, vzrostl počet členů EU na 28 států. Rozšíření roku 2004 bylo páté v pořadí. K prvnímu lednu 1973 se uskutečnilo historicky první rozšíření EU, kdy se k šestici zakládajících států (Francie, Německo, Itálie, země Beneluxu) připojila po dvou francouzských vetech Velká Británie společně s Irskem a Dánskem. Následovalo Řecko ve druhém kole v roce 1981. Po pádu diktátorských režimů ve Španělsku a Portugalsku byla zahájena a ukončena přístupová jednání s těmito zeměmi, které vstoupily do EU v roce 1986. Po pádu železné opony vstoupily tři neutrální státy k roku 1995. EU se tak připojením Rakouska, Finska a Švédska rozrostla na 15 států.

Páté kolo rozšíření, v rámci nějž vstoupila i Česká republika, představovalo unikátní výzvu v historii evropské integrace. Obavy před rozkmitáním institucionální rovnováhy Evropských společenství a nutnost příprav vedly k významnější reformě primárního práva Společenství, než bylo zapotřebí kdy v minulosti. Smlouva z Nice, která byla podepsána v roce 2001 rozšířila počet poslanců Evropského parlamentu, omezila počet komisařů na jednoho pro každý členský stát a doplnila podřízené soudy k Soudnímu dvoru EU.[3] V roce 2007 vstoupilo do EU Rumunsko a Bulharsko a v roce 2013 Chorvatsko, jehož přístupový proces se do značné míry lišil od těch předchozích (viz níže).

Základní aspekty politiky rozšíření

Od velkého rozšíření z roku 2004 se přístupový proces znatelně proměnil. Jádrem přístupového procesu je transpozice a implementace evropského práva (acquis communautaire), které je pro účely přístupového procesu rozděleno do kapitol. Počet těchto kapitol narostl z 31 na 35. Summit v Soluni zavedl nové podmínky pro kandidátské státy západního Balkánu, konkrétně spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii a regionální spolupráci.

Přístupové rozhovory

Přijímání acquis communautaire probíhá především během tzv. přístupových rozhovorů, případně dodatečně v rámci přechodného období po jejich uzavření. Pojem „přístupové rozhovory“ označuje proces, v jehož rámci kandidátská země vstupuje do Evropské unie a přijímá a plně implementuje evropskou legislativu.[4] Nejde o „vyjednávání“ v klasickém slova smyslu, ale o proces nastavení přístupující země na právní, ekonomický a sociální systém EU.[5] Další složka tohoto procesu je „institucionální“, pod níž spadá vytváření kapacity pro efektivní implementaci acquis.

Těžiště vyjednávací složky těchto rozhovorů tvoří sjednávání tzv. „přechodných období“, o které může kandidátská země požádat. Tato období umožní přístupujícímu státu ve specifické oblasti dokončit harmonizaci národní legislativy s acquis až po vstupu do EU (v praxi se jedná například směrnice, jejichž implementace je zvláště náročná na investice).[6] Přechodná období jsou udělena pouze v případě předložení realistických implementačních plánů, které specifikují kroky, které přístupující země podnikne pro zajištění plné shody s cílovou legislativou do konce přechodného období.[7] Přechodná období jsou sjednávána i v zájmu EU a to typicky v oblastech přístupu zboží, pracovníků, kapitálu či služeb na jednotný vnitřní trh EU.[8]

V první etapě přístupových jednání je spuštěn tzv. „screening“, který za EU provádí Evropská komise. Účelem screeningu je analyzovat a zhodnotit stupeň harmonizace národní legislativy s acquis a především odhalit rozdíly v každé kapitole. V tomto procesu je každá kapitola zpracovávána samostatně. V závislosti na množství acquis může zpracování jedné kapitoly trvat od jednoho dne až po několik týdnů, zatímco celý proces pro všechny kapitoly dohromady zabere přibližně jeden rok. [9] Po dokončení analýzy Evropská komise předává vypracovanou zprávu o screeningu členským státům, která obsahuje i doporučení Komise k otevření kapitol.

Specificky v chorvatském případě se Komise vyjadřovala i pro stanovení tzv. „otevřících benchmarků“. Tyto nové a klíčové nástroje obsahují určité měřitelné podmínky a cíle (např. schválení nových zákonů, strategií nebo splnění závazků vyplývajících z Dohody a přidružení a spolupráci), které Chorvatsko muselo splnit ještě před otevřením konkrétní kapitoly. Podobně tzv. „uzavírací benchmarky“ obsahují podmínky, které je třeba splnit před uzavřením kapitoly. Tento postup Evropská komise uplatňuje, pokud jsou rozdíly mezi unijní a národní úpravou zvláště výrazné. Alespoň jeden otevřící benchmark byl stanoven v 11 kapitolách, uzavírací benchmarky muselo Chorvatsko splnit ve všech kapitolách kromě čtyř méně obtížných a technických kapitol (věda a výzkum, vzdělávání a kultura, instituce a další otázky).[10]

Po screeningu přebírá vyjednávání Rada EU, která na základě doporučení Komise rozhoduje o otevření jednotlivých kapitol, případně stanovení „otevřících benchmarků“. Těžiště celého procesu leží ve fázi po otevření kapitoly, kde Rada jednala s chorvatskou stranou o podmínkách implementace acquis včetně důležitých přechodných období. Po dosažení shody mezi EU a kandidátskou zemí a po splnění „uzavíracích benchmarků“

může být kapitola provizorně uzavřena (v případě nedostatečného plnění jí lze znovu otevřít). Formální rozhodnutí je vydáno na mezivládní konferenci na ministerské úrovni. Ve chvíli kdy jsou všechny kapitoly uzavřeny, Evropská rada formálně ukončuje vyjednávací proces, jehož výsledky jsou poté zástupci členských států, institucí EU a zástupci kandidátské země společně začleněny do návrhu přístupové smlouvy.[11]

Výsledkem rozhovorů je tedy implementace acquis kandidátskou zemí a vytvoření mezinárodní smlouvy mezi členskými státy Evropské unie a kandidátskou zemí, která stvrzuje akt vstupu kandidátské země do EU a obsahuje všechna přechodná období, která si kandidátská země dokázala vyjednat.[12] Kandidátská země je považována za přistupující zemi až ve chvíli, kdy Komise zveřejní závěrečný posudek, Evropský parlament podpoří přístupovou smlouvu a Evropská rada se jednohlasně shodne na přijetí nového státu do EU. Přístupová smlouva poté vstupuje do ratifikační procedury, během které ji musí podpořit parlamenty přistupující země a všech členských států EU. [13] Většina přistupujících zemí dále organizuje domácí referendum o vstupu do EU. Přistupující země se stává členem EU k předem určenému datu, pod podmínkou dokončení ratifikačního procesu.[14] Přistupující země rovněž získává status aktivního pozorovatele, který ji umožňuje účastnit se zasedání většiny pracovních skupin v Radě EU i ve výborech Evropské komise.

Institucionální struktura vyjednávacího procesu

Přístupová jednání mezi členskými státy EU a nově přistupujícím státem probíhají v rámci bilaterálních konferencí, kterých se účastní i zástupci Komise. Unijní vyjednávací pozici prezentuje předsednictví Rady Evropské unie. Tyto konference se odehrávají na dvou úrovních: na ministerské úrovni neboli úrovni hlav delegací (obvykle ministři zahraničí) a na úrovni zástupců (stálí zástupci členských států při EU na straně členských států, hlavní vyjednávač na straně přistupujícího státu). Mezivládní konference na ministerské úrovni se koná dvakrát do roka, na úrovni zástupců dle potřeby.[15]

V chorvatském případě měl vyjednávací tým celkem přes tři tisíce členů, kteří vypracovali přes dvě stě tisíc stránek oficiálních dokumentů.[16] Tato čísla ale demonstrují unikátní náročnost chorvatského procesu, která byla způsobena hlavně systémem „benchmarků“, který byl plně zaveden až během vstupu Chorvatska.

Vyjednávací pozice EU a kandidátské země jsou připravovány individuálně pro každou kapitolu, výsledky screeningů slouží jako podklady. Jako první prezentují svou pozici kandidátské země. Ty musí konkretizovat plán a způsob implementace acquis společně s popisem institucionálních kapacit kandidátské země. Poté co pozici připraví vyjednávací tým společně s pracovními skupinami a následně ji schválí vláda, putuje pozice skrze sekretariát mezivládní konference do EU. Návrh společné pozice Evropské unie zpracovává Komise, potom ji diskutují pracovní skupiny Rady Evropské unie a výbor stálých zástupců COREPER. Po jejím schválení je na mezivládní konferenci kapitola otevřena. Evropská komise dohlíží na plnění uzavíracích benchmarků a její zprávy jsou podkladem pro Radu, která může přijmout návrh závěrečné společné pozice. Na mezivládní konferenci je pak kapitola formálně provizorně uzavřena. Evropský parlament je pravidelně informován o průběhu jednání.[17]

Existuje řada okolností, které přispívají k jevu, který je označován jako „únava z rozšíření“. Vyšší počet členů EU násobí potenciální bilaterální neshody mezi členskými zeměmi a přistupujícími státy. Špatná ekonomická situace v eurozóně dále přizívuje nechuť občanů EU k rozšiřování Unie. A zrcadlově se „únava z rozšíření“ projevuje i u kandidátských zemí – čím více se blíží vstupu do EU, tím rychleji klesá podpora obyvatel pro vstup. EU se snaží balancovat nepříznivý vývoj veřejného mínění v kandidátských zemí pravidelnou nabídkou „odměn“, například v Srbsku spuštění liberalizace vízového režimu dostalo v roce 2009 podporu členství v EU na rekordních 73 %. V současnosti ale už opět spadla ke 40 %. [18] Zatímco rétorika deklarácí před velkým rozšířením roku 2004 v

podstatě zavázala členské země k přijetí nových států, v případě západního Balkánu je EU mnohem opatrnější a výslovně zdůrazňuje, že „výsledky přístupových nelze předem garantovat“, což dále přispívá k výše popsanému fenoménu. [19]

Současný stav politiky rozšíření

Region západního Balkánu se v mnohém liší od střední Evropy, což je jednou z příčin heterogenního přístupu EU k zemím regionu. Stabilita jednotlivých zemí se na rozdíl od střední Evropy dramaticky liší a proto můžeme pozorovat individuální přístup EU na rozdíl od skupinového přístupu, kterého jsme byli svědky v případě velkého rozšíření roku 2004. Státy západního Balkánu jsou na rozdíl od států VP, které mají pozemní a mořské hranice s Ruskou federací, obklopeny členskými státy EU, což přispívá k prioritizaci jejich vstupu ze strany EU. Přestože je region západního Balkánu zatížen několika zmraženými konflikty (Makedonie, Kosovo, Bosna a Hercegovina), perspektiva těchto států je stále mnohem více nakloněna jejich vstupu, než je tomu u států VP. Summit v Soluni, který se uskutečnil v červnu roku 2003, potvrdil statuty kandidátů či potenciálních kandidátů pro Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii, Chorvatsko, Černou Horu a Srbsko.[20]

Albánie

Stejně jako ostatní státy západního Balkánu získala Albánie v roce 2003 status potenciálního kandidáta. V roce 2012 doporučila Komise udělení kandidátského statutu díky provedení reforem, vedoucím ke splnění hlavních z evropských kritérií. Některé členské státy však odmítly schválit udělení kandidátského statutu Albánii a rozhodnutí o udělení statutu bylo odloženo na červen 2014. V současnosti je kladen důraz na udržení provedených reforem v praxi a pokračování reformního procesu v dalších oblastech, především v oblasti jurisdikce a administrativy.[21]

Bosna a Hercegovina

V roce 2003 byl Bosně a Hercegovině udělen status potenciální kandidátské země. V současné době však v zemi přetrvává mnoho politických i strukturálních problémů a proto se tamní politické elity v současnosti soustředí především na provádění reforem pro zlepšení životní úrovně v zemi. EU spolupracuje s Bosnou a Hercegovinou mimo jiné skrze speciálního reprezentanta EU, misi EUFOR/Althea nebo v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU. Od roku 2010 také občané Bosny a Hercegoviny získali bezvízový přístup do zemí EU. [22]

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Mezi kandidátské země EU se Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM) zařadila v roce 2005. Už od roku 2009 doporučuje Komise otevření přístupových jednání, zatím k tomu však nedošlo. Zásadním problémem je nesouhlas Řecka, kterému vadí oficiální název státu „Makedonská republika“, protože se obává možných nacionalistických tendencí, ohrožujících teritoriální jednotu Řecka. Historický region Makedonie se totiž nalézá také v severní části řeckého státu. Připravovaným řešením je změna oficiálního názvu země.[23]

Černá Hora

Samostatný stát Černá Hora vznikl v roce 2006 odtržením od Srbska. Už v roce 2008 podala Černá Hora přihlášku do EU a od roku 2010 je kandidátskou zemí. Přístupové rozhovory probíhají od roku 2012. Ačkoliv země není členem EU ani eurozóny, jednostranně vyhlásila euro jako svou měnu v roce 2002.[24]

Island

Island se funkčně přiblížil strukturám EU skrze členství v Evropském hospodářský prostoru, Schengenském prostoru nebo Evropském sdružení volného obchodu a v NATO. Přístupová jednání byla otevřena v roce 2010, od roku 2013 jsou však pozastavena z rozhodnutí islandské vlády. Pro Island je tradičním státním příjmem rybolov - odpor k jeho regulaci ze strany EU se stal jedním z důvodů, proč ve volbách zvítězily euroskeptické strany.[25]

Kosovo

Tato země je většinou demokratických států uznávána jako autonomní stát, nicméně republika Srbsko si ho nárokuje jako svou autonomní republiku. Situace v Kosovu zatím není zcela stabilizovaná, v zemi stále působí jednotky KFOR a také mise EULEX, která zde přispívá k budování právního státu. Evropská Unie také ustavila úřad speciálního reprezentanta EU pro Kosovo a kosovskou Mezinárodní civilní kancelář. Republika je v současnosti potenciálním kandidátem na členství v EU.[26]

Srbsko

Od roku 2003 bylo Srbsko označeno za potenciálního kandidáta a roku 2009 země oficiálně zažádala o členství v EU na základě programu Evropské partnerství pro Srbsko. O čtyři roky později dostalo Srbsko statut kandidátské země a v lednu 2014 začala první přístupová jednání. Pro hladký průběh jednání je pro Srbsko potřeba dosáhnout dohody v otázce Kosova. Proces v minulosti také ztěžovaly neshody s Rumunskem a politická otázka dopadení Ratko Mladiće.[27]

Turecko

Ačkoliv je Turecko už od roku 1963 propojeno s Evropským hospodářským společenstvím a podání přihlášky do EU proběhlo již v roce 1987, získalo Turecko kandidátský status až na konci 90. let. V roce 2005 začala přístupová jednání, problémem nicméně zůstává schválení přidavného protokolu Ankarské asociační dohody o otázce Kypru v Turecku. EU proto zatím odmítá provizorně uzavřít jakoukoliv z projednávaných kapitol. Dalším problémem zůstávají například rozdíly mezi státním zřízením v Turecku a v členských státech EU nebo dodržování lidských práv v zemi.[28]

Ukrajina

V současnosti Ukrajina nemá status kandidáta ani potenciálního kandidáta. Diskuze o členství Ukrajiny v EU provází od počátku rétorika nepřipravenosti. Nejvýstižněji situaci shrnul José Manuel Barroso v roce 2006: „Ukrajina není připravená a my nejsme připraveni.“[29] Stav justice a lidských, občanských a politických práv byl až do dramatických změn na počátku roku 2014 klíčovou překážkou členství této země v EU. V roce 2013 na summitu EU-Ukrajina na Jaltě formulovali zástupci EU jako hlavní překážku politicky motivované věznění bývalé premiérky Ukrajiny Julie Tymošenkové. Ta však byla propuštěna v únoru 2014 po odstoupení vlády premiéra Azarova. V září 2011 evropský komisař pro rozšíření a politiku sousedství Štefan Füle odmítl začlenit perspektivu členství Ukrajiny v EU do tehdy připravované asociační dohody mezi EU a Ukrajinou.

V reakci na únorové události na Ukrajině přijal Evropský parlament nelegislativní rezoluci, ve které poslanci zdůrazňují, že forma spolupráce skrze asociační dohodu není konečným cílem vztahů EU a Ukrajiny a že každá evropská země včetně Ukrajiny má právo zažádat o členství.[30] Doktor Aunius Lašas z Univerzity v Bathu srovnává situaci Ukrajiny s tou v Pobaltských zemích na počátku devadesátých let. V Pobaltí pnutí mezi domácími etniky a ruskou menšinou také hrozilo rozpadem států, ale perspektiva členství zemí v EU pomohla udržet celonárodní konsenzus. Proto by podle něj měla EU otevřeně nabídnout Ukrajině perspektivu členství v zájmu zachování integrity Ukrajiny.[31]

Postoje poslaneckých frakcí v Evropském parlamentu

Frakce Evropské lidové strany – EPP

Vstup Chorvatska do Schengenu a do Eurozóny považuje EPP za logický krok.[32] Skupina odsuzuje ruský tlak na státy VP. Považuje za klíčové udržet zájem zemí solušského summitu na evropské integraci. V regionu západního Balkánu zdůrazňuje odpovědnost místních vlád k provedení reforem justice, demokratizace a rozvoje infrastruktury. Zdůrazňuje historickou zodpovědnost EU vůči zemím v regionu.[33] Frakce je toho názoru, že kodaňská kritéria by měla být striktně dodržována. Přístupový proces závisí na individuálním výkonu jednotlivých zemí s přihlédnutím na absorpční kapacitu EU. Skupina EPP stála za vytvořením Parlamentního shromáždění Euronest, které podporuje dialog mezi zeměmi VP a EU a má přispívat k podpoře demokracie, prosperity, stability a bezpečnosti v regionu.

Progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu – S&D

Frakce podporuje vstup států západního Balkánu do EU a prosazuje pokračování přístupového procesu Turecka do EU.[34] Dále klade důraz na podporu důvěry občanů EU v pozitivní socio-ekonomickou změnu v přistupujících zemích. Evropa je dle frakce založená na hodnotách solidarity a samotná úsporná opatření nemůžou reagovat na hospodářskou krizi. Po přistupujících zemích proto frakce požaduje kromě přejímání acquis i zavádění sociálních standardů.[35] Risk ztráty zemí západního Balkánu považuje Progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu za neúnosný, a proto je nutné udržet rozšiřovací proces „naživu“ pomocí začlenění občanů jak v zemích regionu, tak uvnitř EU. Frakce volá po nové komunikační strategii, která by rozšíření udržela vysoko na žebříčku agendy EU, kandidátských zemí i potenciálních kandidátů.[36]

Aliance liberálů a demokratů pro Evropu – ALDE

ALDE zařadila dva body týkající se rozšíření do svého strategického programu. První z nich deklaruje prioritu ALDE zajistit pokračování přístupových vyjednávání s kandidátskými zeměmi a druhý vyzývá EU k aktivní podpoře interních reformních procesů v kandidátských zemích.[37] V reakci na vývoj lidských práv v Turecku zveřejnila ALDE prohlášení svého poslance v Evropském parlamentu, který podotkl, že Turecko nedělá v přístupovém procesu pokroky a že nově zvolený Evropský parlament bude stát před otázkou zda „celý proces radši neodvolat“.[38]

Skupina zelených/Evropské svobodné aliance – Greens/EFA

Frakce Greens/EFA obecně podporuje rozšíření EU. V regionu západního Balkánu poukazuje na problém korupce, se kterým se potýká celý region a který je třeba přednostně řešit. Frakce podporuje urychlenou liberalizaci vízového režimu s Kosovem.[39] Dále v zásadě podporuje pokračování přístupového procesu Turecka do EU, které ale podmiňuje celou řadou reforem z turecké strany.[40] Poslanci frakce Greens/EFA hlasovali v Evropském parlamentu proti otevření přístupových jednání s Islandem, protože návrh neobsahoval podmínku zamezení výlovu velryb.[41]

Evropská konzervativní a reformní skupina – ECR

Evropští konzervativci a reformisté podporují další rozšiřování Evropské unie především proto, že rozšiřování EU vede ke zvětšování jednotného vnitřního trhu. Postoj frakce je dále založený na tom, že každé další rozšíření EU má potenciál oslabit federální charakter EU. Frakce ECR zdůrazňuje „exaktní a rigorózní“ dodržování kodaňských kritérií a vyzývá Evropskou komisi k tomu, aby se ponaučila ze vstupu Rumunska a Bulharska.[42]

Konfederace evropské sjednocené levice a severské zelené levice – GUE/NGL

Evropští poslanci za frakci Evropská sjednocená levice a Severská zelená levice argumentovali pro navýšení rozpočtu EU během vyjednávání nového víceletého finančního rámce mimo jiné tím, že si EU musí udržet schopnost se rozšiřovat. [43][44]

Evropa svobody a demokracie – EFD

Pravicová euroskeptická frakce Evropa svobody a demokracie vystupuje proti vstupu Turecka do EU. Turecko podle poslance euroskupiny není oprávněno ke vstupu do EU geograficky, hodnotově ani politicky.[45]

Otázky

1. Měl by být současný přístupový proces do Evropské unie změněn či upraven?
2. Měla by být Ukrajině nabídnuta perspektiva členství?
3. Je v zájmu EU, aby do ní případně vstoupilo Turecko?

[1] http://europa.eu/about-eu/countries/joining-eu/index_cs.htm [cit. 16. března 2014]

[2] <http://www.consilium.europa.eu/policies/enlargement?lang=en> [cit. 16. března 2014]

[3] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2001:080:0001:0087:EN:PDF> [cit. 16. března 2014]

[4] <http://www.eu-pregovori.hr/default.asp?ru=433&sid=&akcija=&jezik=2> [cit. 16. března 2014]

[5] Ibid.

[6] http://ec.europa.eu/environment/enlarg/index_en.htm [cit. 16. března 2014]

[7] Ibid.

[8] Ibid.

[9] Ibid.

[10] http://www.eu-pregovori.hr/DOWNLOAD/2011/09/14/Progress_in_EU-Croatia_accession_negotiations-2011-06-16-M.pdf [cit. 16. března 2014]

[11] <http://www.eu-pregovori.hr/default.asp?ru=433&sid=&akcija=&jezik=2> [cit. 16. března 2014]

[12] Ibid.

[13] http://europa.eu/legislation_summaries/enlargement/ongoing_enlargement/l14536_en.htm [cit. 16. března 2014]

[14] <http://www.eu-pregovori.hr/default.asp?ru=433&sid=&akcija=&jezik=2> [cit. 16. března 2014]

[15] Ibid.

[16] <http://www.iiea.com/documents/vladimir-drobnjak—post-event-report> [cit. 16. března 2014]

[17] http://www.eu-pregovori.hr/DOWNLOAD/2011/09/14/Progress_in_EU-Croatia_accession_negotiations-2011-06-16-M.pdf [cit. 16. března 2014]

[18] <http://seio.gov.rs/news.101.html?newsid=1393> [cit. 16. března 2014]

- [19] http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/croatia/st20004_05_hr_framedoc_en.pdf [cit. 16. března 2014]
- [20] http://europa.eu/rapid/press-release_PRES-03-163_en.htm [cit. 16. března 2014]
- [21] http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/albania/index_en.htm [cit. 16. března 2014]
- [22] http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/bosnia-herzegovina/index_en.htm [cit. 16. března 2014]
- [23] http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/fyrom/index_en.htm [cit. 16. března 2014]
- [24] <http://www.delme.ec.europa.eu/code/navigate.php?id=56n> [cit. 16. března 2014]
- [25] <http://www.euractiv.com/enlargement/iceland-quits-eu-talks-news-529923> [cit. 16. března 2014]
- [26] http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/kosovo/index_en.htm [cit. 16. března 2014]
- [27] http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/serbia/index_en.htm [cit. 16. března 2014]
- [28] http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/turkey/index_en.htm [cit. 16. března 2014]
- [29] <http://euobserver.com/opinion/123252> [cit. 16. března 2014]
- [30] <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bTA%2bP7-TA-2014-0170%2b0%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fEN&language=EN> [cit. 16. března 2014]
- [31] <http://euobserver.com/opinion/123252> [cit. 16. března 2014]
- [32] <http://www.eppgroup.eu/news/Welcome-to-Croatia,-the-28th-EU-Member-State> [cit. 16. března 2014]
- [33] <http://www.eppgroup.eu/enlargement-and-neighbourhood> [cit. 16. března 2014]
- [34] <http://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/sds-call-renewed-eu-commitment-enlargement-process#1> [cit. 16. března 2014]
- [35] <http://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/sds-call-renewed-eu-commitment-enlargement-process#1> [cit. 16. března 2014]
- [36] <http://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/sds-strongly-support-enlargement-perspectives-western-balkans#1> [cit. 16. března 2014]
- [37] <http://www.alde.eu/fileadmin/docs/home/documents/Strategic%20priorities%20for%20EC%202009%20-%202014.ppt> [cit. 16. března 2014]
- [38] <http://www.alde.eu/nc/key-priorities/eu-in-the-world/single-news/article/turkey-warning-signals-on-civil-liberties-42399/> [cit. 16. března 2014]
- [39] <http://www.greens-efa.eu/eu-enlargement-11463.html> [cit. 16. března 2014]
- [40] <http://www.greens-efa.eu/situation-in-turkey-10082.html> [cit. 16. března 2014]
- [41] <http://www.greens2014.eu/en/international-peace/neighbourhood-enlargement/the-state-of-eu-accession-talks-with-iceland.html> [cit. 16. března 2014]
- [42] <http://ecrgroup.eu/news/eu-on-track-for-further-enlargement-ecr-group-says/> [cit. 16. března 2014]
- [43] <http://www.guengl.eu/news/article/gue-ngl-news/mff-viable-eu-incompatible-with-selfish-member-state-behaviour> [cit. 16. března 2014]
- [44] <http://www.4-traders.com/news/European-United-Left-Nordic-Green-Left-Long-term-budget-vote-two-years-of-talks-yield-cuts-cu-17478047/> [cit. 16. března 2014]
- [45] <http://www.efdgroupp.eu/newsroom/item/neither-geographically-nor-in-terms-of-values-and-politically-turkey-is-eligible-to-join-the-eu-reminds-magdi-allam.html> [cit. 16. března 2014]

© **Evropské hodnoty o.s. 2014**

Think-tank Evropské hodnoty je nevládní instituce, která prosazuje zvyšování politické kultury v České republice i na evropské úrovni.

Politikům předkládáme odborná doporučení a systematicky sledujeme a hodnotíme jejich práci. Za základní prvky vysoké politické kultury považujeme aktivní občany, zodpovědné politiky a soudržnou společnost, která sdílí hodnoty svobody a demokracie.

Od roku 2005 se jako nevládní nezisková organizace, která není spojena s žádnou politickou stranou, věnujeme výzkumné a vzdělávací činnosti. Vedle vydávání odborných publikací a komentářů pro média, pořádáme konference, semináře a školení pro odbornou i širší veřejnost. Na svých akcích zprostředkováváme dialog mezi politiky, odborníky, novináři, podnikateli i studenty.

ODPOVĚDNÉ VLÁDNUTÍ • SEBEVĚDOMÝ ZÁPAD • EVROPSKÁ INTEGRACE

VNITŘNÍ BEZPEČNOST • VITÁLNÍ EKONOMIKA

THINK-TANK EVROPSKÉ HODNOTY

Vltavská 12, 150 00 Praha 5

+420 210 088 877

info@evropskehodnoty.cz

www.evropskehodnoty.cz

facebook.com/Evropskehodnoty